

STRESZCZENIE

pracy doktorskiej mgr Marcina Gołębiowskiego nt. „Kompetencje Prezydenta Ukrainy wobec Rady Najwyższej”, napisanej pod kierunkiem naukowym dra hab. Wojciecha Orłowskiego, prof. nadzw.

W ramach podjętego tematu pracy doktorskiej przeprowadzono analizę prawno-konstytucyjną oraz dokonano próby oceny pozycji Prezydenta Ukrainy wobec Rady Najwyższej w świetle zmian konstytucyjnych powodujących przejście Ukrainy od systemu republiki prezydencko-parlamentarnej do parlamentarno-prezydenckiej. Przeprowadzona analiza dotyczy jedynie kompetencji Prezydenta bezpośrednio odnoszących się do Rady Najwyższej, nie zaś ogólnej pozycji ustrojowej głowy państwa w systemie konstytucyjnym Ukrainy i zakłada przedstawienie kompetencji Prezydenta w odniesieniu do podstawowych zadań Rady Najwyższej realizowanych w ramach funkcji: ustawodawczej, kreacyjnej oraz kontrolnej. Przyjęty w rozprawie plan badawczy zawiera przeprowadzenie analizy: po pierwsze, miejsca Prezydenta Ukrainy w systemie organów państwa, po drugie, zakresu odpowiedzialności prawnej Prezydenta, po trzecie, wpływu na proces formowania i organizacji parlamentu, po czwarte, udziału Prezydenta w postępowaniu ustawodawczym, po piąte, udziału Prezydenta w procesie tworzenia składu osobowego organów państwa realizowanego wspólnie z parlamentem.

Punktem wyjścia przeprowadzonych badań była analiza obowiązującej Konstytucji Ukrainy z dnia 28 czerwca 1996 r., uchwalenie której kończyło etap głębokiej transformacji oraz formowania państwowości Ukrainy. Dokonana w pracy doktorskiej analiza kompetencji Prezydenta Ukrainy wobec Rady Najwyższej objęła również zmiany konstytucyjne przyjęte w latach 2014–2019.

Na strukturę pracy składa się pięć rozdziałów. Rozdział pierwszy, zatytułowany „Pozycja ustrojowa Prezydenta Ukrainy w systemie organów konstytucyjnych Ukrainy”,

stanowi wprowadzenie do tematu i wyznacza ramy analizy. W rozdziale pierwszym dokonano przedstawienia złożoności badanego problemu oraz ewolucji systemu politycznego i instytucji prezydenta na Ukrainie. W rozdziale drugim, pt. „Wybór i odpowiedzialność Prezydenta Ukrainy” dokonano analizy dotyczącej przedstawienia zasad prawa wyborczego i procesu wyboru Prezydenta Ukrainy. W rozdziale trzecim, pt. „Kompetencje Prezydenta Ukrainy dotyczące wyborów i funkcjonowania Rady Najwyższej” przeprowadzono analizę katalogu kompetencji Prezydenta oddziałujących na funkcjonowanie organu władzy ustawodawczej. Do kompetencji głowy państwa mających wpływ na funkcjonowanie Rady Najwyższej zaliczono: przedterminowe rozwiązanie Rady Najwyższej, zarządzanie przedterminowych wyborów do Rady Najwyższej, zwoływanie sesji nadzwyczajnych oraz orędzia Prezydenta. W rozdziale czwartym o kluczowym znaczeniu dla pracy pt. „Kompetencje Prezydenta Ukrainy w procesie ustawodawczym” wskazano zestaw instrumentów prawnych przysługujących Prezydentowi Ukrainy w procesie ustawodawczym oraz ustalono normatywne podstawy ich wykorzystania wraz z dokonaniem oceny skuteczności ich stosowania. Zwieńczeniem przeprowadzonych rozważań było przeprowadzenie analizy roli Prezydenta Ukrainy w funkcji kreacyjnej i kontrolnej Rady Najwyższej zawartej w rozdziale piątym – „Rola Prezydenta Ukrainy w funkcji kreacyjnej i kontrolnej Rady Najwyższej”.

W pracy doktorskiej zauważono, że Prezydent Ukrainy jako organ, który nie został ujęty w systemie trójpodziału władzy, pełni szczególną pozycję w systemie organów państwa. Na podstawie przeprowadzonych analiz dostrzeżono, że przepisy konstytucyjne przyznały Prezydentowi jako samodzielnemu organowi spoza trójpodziału władzy, instrumenty prawne pozwalające na skuteczne wpływanie na funkcjonowanie organów władzy ustawodawczej oraz wykonawczej.

Jak wykazano w poszczególnych rozdziałach pracy, przemiany systemowe, które nastąpiły w 2014 r., istotnie wpłynęły na pozycję i rolę Prezydenta Ukrainy wobec parlamentu. Na podstawie analizy systemu konstytucyjnego Ukrainy oraz ewolucji instytucji prezydenta na Ukrainie wykazano, że zmiana systemu rządów zakładająca wzmocnienie Rady Najwyższej osłabiła pozycję ustrojową Prezydenta. Proces weryfikacji postawionych hipotez stanowił podstawę do sformułowania w pracy doktorskiej wniosków *de lege ferenda*, w szczególności w zakresie odpowiedzialności konstytucyjnej Prezydenta Ukrainy oraz procedury impeachmentu skutkującej złożeniem głowy państwa z urzędu.